

Vakslêdana li dijî COVID-19

8e kanûna paşin 2021

Çima bèn vakslêdan?

COVID-19 vîruseke nû ye ku mirovan enfekte dike. Ji ber vê yekê, parêzbendiya me tune ye ku me ji nexweşî û enfektebûnê biparêze, û nexweşî dikare di encamê de wekî epidemî belav bibe.

Tenê di beşek piçûk a nifûsa Danîmarkî de COVID-19 hebû, û em bi guman nizanin ka kesên ku enfekte bûne bi tevahî paşê ji nû ve ji enfektebûnê têne parastin.

Her kes dikare bi COVID-19 ve enfekte bibe. Hin kesên ku enfekte dibin bi awayekî giran nexweş dikevin û dibe ku ji ber nexweşiyê bimirin.

Daîreya Tenduristiyê ya Danîmarkî pêşniyara vakslêdanê ya li hember COVID-19 dike ji ber ku ew we li hemberî enfektebûn û nexweşbûna bi COVID-19 diparêze.

Vakslêdan bê pere ye, û bi dilxwazî ye ku hûn ê pêşniyara vakslêdanê qebûl bikin an na.

Vakslêdan ji kê re tê pêşkêşkirin?

Em armanc dikin ku ji bo her kesê li Danîmarkayê ku vaksên wan hatine erêkirin vakslêdan werekirin. Lê belê, em vakslêdanê pêşkêşî zarokên kêrî 16 salî yan ji jinên ducanî an jî şîr didin nakin ji ber ku vakslêdan li ser wan koman nehatiye ceribandin.

Di demekê de ku em tenê miqdareke sinorkirî ya vaksînan distînin, vakslêdan dê di rêza pêşekîdayînê de were pêşkêş kirin, ku li ser nixandina delîlan a ji aliyê Daîreya Tenduristiyê ya Danîmarkayê ve tê tesbîtkirin pêk tê. Di serî de welatîyên xaniyên hemşîreyan, personelên xizmeta tenduristiyê û xizmeta temenmezînan, û extiyar û mirovên temenmezînan ên bi rîska nexweşiya giran a ji COVID-19 wê li dijî vê nexweşiyê vakslêdan bê kirin. Dema ku em zêdetir vaksînan bistînin, em ê hêdî bi hêdî pêşniyarê ji hemû kalûpîrên ji 65'an zêdetir re dirêj bikin. Paşê, gava hemû kal û kesên din ên di rîska bilind de pêşkêşkirin wergirtin, û me derzîyên zêdetir stand, emê ji her kesê ku temenê wan di navbera 16 û 64 salî de ye pêşkêşê dirêj bikin.

Hûn ê bi rêya e-Boksê bèn agahdarkirin dema ku dora we ya vakslêdanê hat. Eger hûn ji wergirtina Digital Post re bêpar in, hûn ê nameyek ji postê bistînin. Carekê hûn hatin agahdarkirin, divê hûn biçin www.vacciner.dk (bi Îngilîzî) û ji bo vakslêdanê demekê cihveqetînin.

Kijan vakslêdan dê ji we re were pêşkêşkirin?

Du vakslêdanên li dijî COVÍD-19 hene ku li Danîmarkayê ji bo bikaranîna tîn erêkirin. Yek ji wan bi navê Comirnaty® ye û ji aliyê şirketa Elman BioNTech ve bi hevkarîya şirketa Amerîkî Pfizer ve hatiye pêşxistin. Erzaqên Comirnaty® ku em li Danîmarkayê distînin li kargehên li Elmanya û Belçîkayê tîn hilberandin.

Vakslêdana din jî bi navê COVID-19 Vaksa Moderna® ye û ji aliyê şirketa Amerîkî Moderna ve tê pêşxistin. Erzaqên COVID-19 Vaksa Moderna® ku em li Danîmarkayê distînin li kargehên li Îspanya û Swîsreyê tîn hilberandin. COVID-19 Vaksa Moderna® li ser heman teknolojiya Comirnaty® ye, û vaksîn jî ber vê yekê di warê karîkatîf û ewlehiyê de gelekî dişibin hev.

Comirnaty® û COVID-19 Vaksa Moderna® navên vaksên RNA ne. RNA di huşteyên laşê mirovan de, ku di çêkirina hin proteînan de kod dike, ajanekî nişangir e ku bi awayekî xwezayî pêk tê. Vaksên RNA bi çêkirina proteînan ku dişibe rûyê vîrûsa COVID-19 dixebitin, bi vî rengî sîstema parastîna ya bedenê ji bo çêkirina parastîna li dijî enfektebûn û nexweşbûnê ava dikin. Vaksên RNA vîrûsê nahevînin û di vakslêdanê de hêmanên çalak ên nav vaksê piştî ku kar kirine di laş de zû diqelîbin. Comirnaty® û COVID-19 Vaksa Moderna® têkiriyan dihewînin, wek mînak, ji bo aramkirina RNA tîne bikaranîna.

Comirnaty® ji bo kesên ji 16 salî mezintir (ji bilî jinên ducanî an jî şîrê dayîkê didin) û COVID-19 Vaksa Moderna® ji bo kesên ku temenê wan di ser 18 salan re ye (ji bilî jinên ducanî an jî şîrê dayîkê didin) hatiye pejirandin. Cudahiya vaksînan di aliyê koma temen a pejirandî de ew ku vaksîn li ser kesên temenê wan di navbera 16 û 18 salî de bi dorê hatine ceribandin.

Hûn dikarin hilbijêrin ka kijan vaksînê wergirin?

Ji ber ku em tenê mîqdarek vaksînê yê sinordar digirin û ji ber ku pêdivî ye ku vakslêdan di bin şert û mercên pir taybet de bî hilandin û girtin, divê em belavkirina vakslêdanan di bin kontrola hişk de bihêlin. Her dozêkê tê hejmartin, û em naxwazin tu vaksînê berze bikin, ji ber vê yekê hûn nikarin kijan vaksînê hilbijêrin ku hûn ê bibin. Heman tişt jî bo bernameya vakslêdanê ya zarokatiyê û bernameyên din ên vakslêdanê yê belaş ên li Danîmarkayê jî derbas dibe.

Ji bo niha, hemû vaksînan COVID-19 ên radestî Danîmarkayê hatin kirin wê di bin pêşniyara vakslêdana belaş de bî belavkirin, û ji ber vê yekê ne pêkan e ku vaksîna li ser reçeteyê bê kirin.

Eger hûn pêşkêşiyê qebûl nekin dema hûn di e-Boksê de nameyekê bistînin, hûn ê mafê xwe yê vakslêdana belaş a piştî wînda nekin. Lê belê, Daîreya Tenduristiyê ya Danîmarkayê pêşniyar dike ku dema we pêşkêşî wergirt hûn wê qebûl bikin.

Li Danîmarkayê em ê tenê vaksên pejirandî û belgekirî yê ku me nixandine ji bo komên hedefên ku ji wan re tîn pêşkêşkirin bi bandor, ewle û guncaw in bi kar bînin.

Vaksîn çiqas bi bandor e?

Comirnaty® û COVID-19 Vaksa Moderna® di lêkolînên zanistî yên pir mezin de bi şêweyê ceribandînan rasthatî yên ku ji nivê beşdaran re vaxlêdan û ji nivê din re jî placebo (derziya salîn) hatiye dayîn, hatiye lêkolînkirin. Hilbijartin bi kişandina pişkê pêk hat.

Comirnaty® bi qasî 95% û COVID-19 Vaksa Moderna® xwedî rêjeya 94% kirhêhatin e. Rêjeya karigerî bi berhevdana hejmara kesên ku bi COVID-19 di koma vaxlêdanê de ya bi hejmara kesên ku di koma placebo de tûşî enfeksiyonê bûne tê hesabkirin.

Pir kêrhatî ku bi Comirnaty® re hatine vaxlêdan bi COVID-19 enfekte bûne. Lê belê di koma placebo de, bi qasî 20 caran gelek kes bi COVID-19 enfekte bûne.

Di nav wan kesan de ku bi COVID-19 Vaksa Moderna® hatine vaxlêdan, piştî vaxlêdana wan pir kêrhatî bi COVID-19 enfekte bûne. Lê belê di koma placebo de, bi qasî 16 caran gelek kes bi COVID-19 enfekte bûne.

Ev tê vê wateyê ku Comirnaty® û COVID-19 Vaksa Moderna® rêjeya bi qasî % 94-95 li dijî COVID-19 kêrhatî ne.

Di heman demê de ceribandînan nîşan da ku Comirnaty® û COVID-19 Vaksa Moderna® di mirovên pîr de û di kesên xwedî faktorên riskê de xwedî heman kêrhatî ye.

Ji bo parastina tam a li dijî COVID-19, divê hûn du caran bînan vaxlêdan. Ji bo Comirnaty® pîlan ew e ku piştî nêzî 3 hefteyan derziya duyemîn bê dayîn û ji bo COVID-19 Vaksa Moderna® piştî 4 hefteyan bê dayîn. Lê belê ji bo her du vaxlêdanan, derziya duyemîn dikare di rewşa awarte de heta 6 hefteyan piştî derziya yekemîn bê dayîn.

Gelek delîl hene ku pêşniyar dikin ku piraniya kesan çend hefte piştî derziya yekem hinek parastîne bi dest dixin, lê bandora tam tenê ji yek hefte piştî derziya duyemîn hatiye belgekirin heke hûn bi Comirnaty® hatibin vaxlêdan û du hefte piştî derziya duyemîn heke hûn bi COVID-19 Vaksa Moderna® hatibin vaxlêdan.

Ya girîng ew e bê zanîn ku vaxlêdan 100% parastina li dijî COVID-19 nade we. Ji ber vê yekê, di prensîbê de, dibe ku hûn hîn jî bi COVID-19 re enfekte bibin û nexweş bikevin her çiqas hûn bi tevahî hatibin vaxlêdan jî, lê ew ê kêrhatî were.

Heta niha di destê me de delîl tune ne ku parastina vaxlêdanê dê heta kengî dewam bike. Ji ber vê yekê, em nikarin bêjin gelo parastin dê gelek salan bimîne an dibe ku hûn paşê ji nû ve vaxlêdan bibin da ku hûn parastî bimînin an na.

Heta niha nehatiye tesbîtkirin ka Comirnaty® û COVID-19 Vaksa Moderna® her wiha pêşî li kesê vaxlêkirî digire ku vîrusê hilgire û enfeksiyonê li kesên din belav bike. Lê belê, em li bendê ne ku di dema xwe de vê belgeyê bistînin.

Bandorên kêlekê yên vaksînan çi ne?

Hemû vaksînan xwedî bandorên kêlekê ne, û ev ji bo Comirnaty® û COVID-19 Vaksa Moderna® jî derbasdar e. Bi giştî, ev nerm û demkî ne, û em Comirnaty® û COVID-19 Vaksa Moderna® wek vaxlêdanên pir bi ewle û pir belgekîrî dibînin.

Pir kes dê di cihê derziyê de êşê bibînin. Di nav bandorên din ên kêlekê de westandin, serêşî, êşa masûlke û movikan, serma, tayeke hindîk, sorbûn û westandina li cihê derzîkirinê hene. Ev bi gelemperî bertekên pergala parastinê ya laşê we ne ku ji vaksînê re nîşan dide. Eger hûn wan bandorên naskirî û derbasdar bibînin ne hewce ye ku hûn bi doktorê xwe re telefon bikin.

Di kêm caran de, reaksiyonên giran ên alerjîk rû didin, ku dibe ku, wek mînak, ji ber alerjiya li hember tîkîrîyên nav vaksînê pêk were. Eger alerjiyêke we ya naskirî û giran li dijî dermanên din hebe, ji kerema xwe bila kesê ku derziyê li we bike vê yekê bizane berî ku vaxlêdana we bike. Personelên hawarçûnê wê her tim li ber dest bin da ku li navendên vaxlêdanê reaksiyonên alerjîk ên kêm peyda bibin çareser bikin.

Vaxlêdan çawa pêk tê?

Divê hûn hindî ku pêkan be bi qasî dema randevûyê zûtir bigihêjin navenda vaxlêdanê û li wir talîmatan bişopînin. Ji bîr nekin ku maskeyeke rû û karta xwe ya sîgorta tenduristiyê ya zer bînin. Xebatkar jî dê kincên parastinê li xwe bikin. Her tim di bin çavdêriya tibî de vaxlêdan tînin kirin, lê hûn ê bi pisporên xizmeta tenduristî yên cuda re hevdişînin bikin.

Vaksînan bi awayekî asayî li masûlkeya milê jorîn tê xistin. Doza vaksîna Comirnaty® a ku dê were bi darve kirin 0,3 mL vaksîna bi sodyum klorid (çareseriya saline steril) e. Eger hûn bi COVID-19 Vaksîna Moderna® bînin vaxlêdan, hûn ê bi 0,5 mL vaxlêdanê bêne birêveberin. Piştî ku hûn hatin vaxlêdan 15 deqeyan li bendê bimînin ku pisporên tenduristiyê eger reaksiyona we ya alerjîk hebe dikarin alîkariya we bikin.

Her kes dikare bê vaxlêdan?

Ji bo zarok û ciwanên ku temenê wan di bin 16 saliyê de ne û her wiha jinên avis an jî şîr didin vaxlêdan li wan nayê xistin. Lê belê, di rewşên awarte de, ji bo nimûne di dema nexweşiyên pir giran de, zarokê an jinek ducanî dibe ku vaxlêdanek li ser bingeha nixandina tibî ya takekesî were pêşkêşkirin.

Jinên ku temenê wan ê zarokanîne ye, divê bizanibin ku berî vaxlêdana wan ew ducanî ne yan na.

Eger tayeke we ya bilind (herî kêm 38 derece) hebe an jî enfeksiyoneke giran a akut a wekî pnëumonia hebe, divê vaksînan were paşxistin. Dibe ku hûn vaxlêdan bibin eger we tenê tayek piçûk an enfeksiyonên ku wekî serma hevbeş a ne giran hebe, lê hûn divê her dem li ber çav bigirin ka dibe ku bi we re COVID-19 hebe.

Eger hûn xwînhênerên xwîné distînin, nexweşiyek wekî hemofilî bi we re hebe, ji kerema xwe bizanin ku dibe xwînrîjandin an jî morbûn dibe ku piştî derziya vaxslêdanê li masûlkeyê çêbibe. Di nava mercên asayî de, divê ev yek nehêle ku vaxslêdan li we bê xistin. Eger we pir kêr platelet hebe an nexweşiyek wek hamofîliya hebe, ku di rewşên din de tê vê wateyê ku derziya li masûlkeyan nayê pêşniyar kirin, hûn bi gelemperî nikarin vaxslêdanê bibin, heya ku feydeyên potansiyel bi zelalî ji riskên vaxslêdanê zêdetir bin. Eger hûn bi şik û guman in, em pêşniyar dikin ku hûn ji doktorê xwe bipirsin.

Dibe ku bandora vaxsinê di kesên xwedî kêmasiya pergala parastinê ne an jî kesên ku tedawiya immunosuppressive digirin de kêmîtir be, lê dibe ku bi gelemperî vaxsin li wan were kirin.

Eger we reaksiyona alerjîk a giran (anafîlaksi) li ser yek an jî çend ji pêkhatên çalak ên Comirnaty® û COVID-19 Vaksîna Moderna®, wek makrogol an PEG hebe, an jî eger we reaksiyona anafilaktîk piştî doza yekem nîşan dabe, divê hûn neyên vaxslêdan.

Eger di min de COVID-19 hebe an jî berê çêbûbe ez dikarin vaxsinê bistînim?

Dema ku di we de COVID-19 hebe vaxslêdana we çênabe, lê heke di we de COVID-19 berê çêbûbe, dibe ku hûn bîr vaxslêdan. Lê belê, em pêşniyar dikin ku hûn li benda vaxslêdanê bîmînin heta mehekê piştî ku hûn êdî nexweş neman.

Eger hûn guman dikin ku COVID-19 bi we heye – an jî eger pêwendîya we ya nêzîk a bi kesekî ku COVID-19 heye – em pêşniyar dikin ku vaxslêdanê paşve bînin heta ku we ceribandî û testa neyînî kir. Eger hûn ji ber sedemek din li benda encamên testê bin, hûn dikarin vaxslêdanê berdewam bikin.

Bi gelemperî, em pêşniyar nakin ku hûn berê vaxslêdanê ji bo COVID-19 bi rêkûpêk bêne ceribandî.

Piştî ku we vaxslêdan kir lazim e hûn çi bikin?

Tevî ku vaxslêdana we hatiye kirin jî, divê hûn hîn jî rêberiya giştî ya Rêveberiya Tenduristiyê ya Danîmarkayê bişopînin ku çawa pêşî li enfeksiyonê bê girtin. Vaxsin %100 bi bandor nîne, û em hîn nizanin ka vaxslêdan di heman demê de we asteng dike ku hûn vîrusê hilgirin û kesên din enfekte bikin.

Divê hûn bi doktor re têkilî bikin eger hûn semptomên giran nîşan bidin piştî ku hûn hatin vaxslêdan. Ev dibe ku, ji bo nimûne, nîşanên alerjîk ên wekî tengasiya nefesê an jî reşbûna çerm be. Doktor dikare binixîne ka semptom ji ber vaxslêdan an jî ji ber faktorên din pêk tên û eger hewce be tedawî dest pê bikin.

Doktor mecbûr e ku bandorên kêlekê yên gumanbar ji Ajansa Dermanên Danîmarkayê re ragihîne. Her weha dibe ku hûn bi xwe jî bandorên kêlekê yên gumanbar ji Ajansa Dermanên Danîmarkayê re rapor bikin bi rêya www.lmst.dk.

Hûn dikarin li ku derê bersiva pirsên xwe bibînin?

Hûn dikarin her dem agahdariya herî dawî li ser vakslêdana li dijî COVID-19 li www.sst.dk/covid-vaccination bibînin û bêtir li ser koronavîrîsa nû û COVID-19 li www.sst.dk/corona.

Eger hûn ne bawer in ka hûn dikarin vaksînê bistînin, em pêşniyar dikin ku hûn bi doktorê xwe re têkilî bikin.

Eger pirsên we yên giştî li ser vakslêdana li dijî COVID-19 hene, ji kerema xwe li rayedariyên Danîmarkî bigerin bi **telefona pêwendiyê 70 20 02 33**.

Eger pirsên we hene, ji bo nimûne, derbarê randevûya we ya li ser www.vacciner.dk, divê hûn bi servîsa piştevanîyê re têkilî çêbikin li sundhed.dk bi **telefona 44 22 20 80** an jî bi email: info@sundhed.dk

JI BÎR NEKIN: Divê hûn du caran werin vakslêdan

Ji bo parastina tam a li dijî COVID-19, divê hûn du caran bînin vakslêdan. Ji bo Comirnaty® pîlan ew e ku piştî nêzî 3 hefteyan derziya duyemîn bê dayîn û ji bo COVID-19 Vaksa Moderna® piştî 4 hefteyan bê dayîn. Lê belê ji bo her du vakslêdanan, derziya duyemîn dikare di rewşa awarte de heta 6 hefteyan piştî derziya yekemîn bê dayîn.

Eger hûn wextê xwe ji bo vakslêdana xwe binivîsin, dema ku hûn ê vakslêdana xwe ya duyemîn bistînin hûn ê agahdar bibin.

Eger hûn li navendeke lînhêrînê an jî li cihê karê xwe bînin vakslêdan, hûn ê dema vakslêdana duyemîn bi personelên navenda lînhêrînê yan jî karsazê xwe re li hev bikin.

Vakslêdana min a li pêş:

Dîrok:

Dem:

Navê vakslêdanê:

Agahiyên girîng derbarê koronavîrusa nû/COVID-19

COVID-19 navê wê nexweşiyê ye ku bi sedema enfeksiyona koronavîrusa nû çêbûye.

Enfeksiyon

Ji bo astengkirina belavbûna enfeksiyonê, girîng e ku mirov bizane koronavîrusa nû çawa derbas dibe.

Belavbûna têkiliyê

Eger kesekî ku bi koronavîrusa nû ve girtî be xwedî salvia bi vîrûs be an jî xîtik di destê wan de hebe, ew dikarin vê enfeksiyonê rasterast ji yên din re derbas bikin, wek mînak bi desthejandina bi wan re. Mirovê enfektebûyî dikare vîrusê li ser rûberên wekî destikên derî dayne dema ku bikuxe/bişişke an jî dema ku bi destên qirêj temasê li rûxaran bike. Kesê din ê ku tê ser û destê xwe bi heman rûyî dide, dema ku destê xwe li ser pûz, çav û devê xwe bide, dikare enfekte bibe.

Belavbûna bi dilopikê

Mirovekî ku enfektebûyî dikare dilopikên ku vîrusê di nav xwe de vedihewîne bi rêya kuxandin an jî pişkînê belav bike. Ew dilopik dikare ji hêla kesekî din ve bê bêhnkişandin an jî dikare li ser çav, poz an jî devê wan bigire.

Semptom

Semptomên tîpîk ên COVID-19ê:

Kuxika hişk	Gewrî êş
Ta	Ji destçûna tamê û bêhnê
Zehmetiya bêhnhildanê	Êşa masûlkeyê

Rêberiya giştî li ser çawanîya pêşgirtina li enfeksiyonê

1. Xwe-îzole bikin eger semptomên we yên COVID-19 hebe, testa we erênî derketibe an jî hûn bûne têkiliyek nêzik a kesekî ku bi koronavîrusa nû girtî ye.
2. Destên xwe pirî caran bişon an jî paqijkera dest bi kar binin.
3. Bikuxin an jî bişişkin hundirê navmîla xwe.
4. Destên hev nehejin, hev hembêz nekin an jî neramûsin wek awayê pêşwazîkirinê.
5. Bi tevahî xwe paqij bikin – hem li malê hem jî li ser kar.
6. Dûr bisekinin û ji kesên din jî bixwazin ku baldar bin.

Eger we nekarî yek ji wan pêşniyaran binin cih, misoger bikin ku hûn yên din binin cih.